

PANORAMA

16 MEI 1940 — No. 20

LOSSE NUMMERS 15 CENT

WILLEM VAN ORANJE
VADER DES VADERLAND

MIJN SCHILT ENDE BETROUWEN
SIT GHY O GODT MIJN HEER!

Generaal Winkelman tot het Nederlandsche volk:

NEDERLANDERS,

Ik heb er prijs op gesteld, u persoonlijk een toelichting te geven bij het hoogst ernstige besluit, dat u reeds hedenavond hebt gehoord door de Nederlandsche radio.

Wij hebben de wapens moeten neerleggen omdat het niet anders kon. Allen waren vastbesloten ons vaderland te verdedigen tot het uiterste. Welnu, ik, die als Opperbevelhebber van Land- en Zeemacht alle berichten ontving, ik wist met volstrekte zekerheid, dat dit uiterste vandaag was bereikt. Onze soldaten hebben gestreden met een moed, die onvergetelijk zal blijven. Maar de strijd was te ongelijk. Onze troepen stonden tegenover technische middelen, waartegen de grootste menselijke moed niet is opgewassen. Bij duizenden zijn zij gevallen voor de vrijheid van Nederland.

De luchtstrijdkrachten waarover wij thans nog beschikken zijn zoo minimaal, dat zij onze troepen te land nagenoeg niet meer bij de operatiën konden steunen.

Tegenover de Duitsche overmacht in de lucht hadden ook onze andere afweermiddelen, zooals de luchtdoelartillerie, slechts een beperkte uitwerking, hoe dapper en bekwaam de luchtdoelbatterijen haar taak ook vervulden. Zoo stonden onze troepen bloot aan de vernietigende bombardementen van het Duitsche luchtwapen.

En niet alleen zij. Onder de burgerbevolking, onder vrouwen en kinderen, maakte de luchtmacht talloze slachtoffers. In ons dichtbevolkte land, met zijn vele steden, kan bij luchtbombardementen moeilijk worden onderscheiden tusschen militaire en niet-militaire objecten. Rotterdam, dat vandaag door de Duitsche luchtmacht werd gebombardeerd, heeft het droevig lot van den totalen oorlog ondergaan. Utrecht en andere groote bevolkingscentra zouden binnen zeer korten tijd dit lot met Rotterdam moeten deelen.

Vrijwel geheel aangewezen op eigen kracht, waren wij niet in staat ons land, onze burgerbevolking, voor dit geweld te behoeden. Het waren deze harde feiten, die mij noopten mijn hoogst ernstig besluit te nemen: Wij hebben den strijd gestaakt.

Ik kan mij ten volle indenken, dat dit besluit voor vele Nederlanders schokkend is. Laten zij allen echter beseffen, dat ik op dit oogenblik de Nederlandsche regeering hier te lande vertegenwoordig en dat ik derhalve niet alleen gerechtigd, doch ook verplicht was te besluiten, zooals het belang van het Nederlandsche volk in deze omstandigheden voorschrijft.

Het staat voor mij onomstootelijk vast, dat dit belang medebrengt, dat de volstrekt ongelijke strijd moet worden gestaakt, opdat niet nog meer onschuldige slachtoffers vallen. Wie mijn verantwoordelijkheid kan peilen, beseft hoe zwaar mij dit besluit moet zijn gevallen. Het kon echter niet anders luiden.

Nederlanders! Hebt ondanks dezen zwaren tegenslag vertrouwen in de onverwoestbare krachten en tradities van ons volk. Wij hebben deze beproeving van een korten, doch hevigen oorlog moeten doorstaan. Wij zullen het nieuwe lot, dat ons voorloopig beschoren is, met denzelfden moed en vastberadenheid dragen als waarmede wij den strijd voor onze zelfstandigheid hebben gevoerd. Hebt daarom, ik herhaal het nogmaals, vertrouwen op de toekomst.

Doch vooral: Toont dit vertrouwen door de rust en de orde te bewaren, welke wij zoo dringend behoeven om ons geschokte land weder op te bouwen. Laten wij ons thans richten op dezen eersten plicht, welken het vaderland ons oplegt.

Leve Hare Majesteit de Koningin!

Leve het vaderland!

TOEN DE OORLOG OVER ONS LAND KWAM. Door het stilleggen van het verkeer ontstond aan de stations overal een geweldige drukte.

ONS BLAD

IN DE HUIDIGE OMSTANDIGHEDEN

De noodzaak om op het papier te bezuinigen dwingt ons, den omvang van ons blad tijdelijk te verminderen. Wij zullen er alles op zetten om door het nauwkeurig bijhouden der groote gebeurtenissen van iederen dag in woord en beeld ons blad zoo belangwekkend mogelijk te maken. Ook zullen de kinderen, voorloopig althans, de jeugdbijlage niet behoeven te missen.

Iedereen weet, dat wij onder de thans bestaande omstandigheden een groot aantal van onze abonne's niet kunnen bereiken, zelfs met de grootste offers niet. Onze expeditie zal zich echter tot het uiterste inspannen om aan zooveel als maar eenigszins mogelijk is ons blad te bezorgen.

HET AANZOEK

Tooneelstuk in één bedrijf van Anton Chekhov

EEN SALON IN POPOVA'S HUIS

POPOVA is diep in den rouw en heeft haar oogen op een foto gevestigd. LUKA spreekt haar toe.

LUKA: Het is verkeerd van u, mevrouw. . . . U zult er beslist nog iets van krijgen. Het kamermeisje en de keukenmeid zijn uitgegaan om bessen te zoeken, mensch en dier verlustigt zich in de natuur, zelfs de kat vindt er vermaak in, muggen te vangen in den tuin en u zit den godganschelijken dag alleen in deze kamer en interesseert u nergens meer voor. Het lijkt hier wel een gevangenis. Neen, ik overdrijf niet! Ik wed dat u het heele jaar nog geen stap buiten de deur gezet hebt.

POPOVA: Ik ga nooit meer uit. . . . Wat heb ik eraan? Met het leven heb ik afgedaan. Hij ligt onder een zerk en ik heb mij tusschen deze vier muren begraven. . . . We zijn samen dood!

LUKA: Och wat! Nicolai Mihailovitch is dood, het was de wil van God en moge zijn ziel rusten in vrede. . . . U hebt hem betreurd, zooals het betaamde. Maar u kunt niet ten eeuwigen dage toe blijven schreien en in den rouw loopen. . . . Mijn oudje stierf 66k, toen haar tijd gekomen was. Ik heb heel wat tranen voor haar vergoten. . . . een maand lang wel. . . . en toen vond ik dat het welletjes was. Als 't moest, had ik er tot mijn laatsten levensdag mee door kunnen gaan, maar zooveel verdriet was mijn oudje niet waard. (Zucht). U bent uw bureu vergeten. U gaat nergens heen en ontvangt niemand. We leven, om zoo te zeggen, als spinnen en schuwen het daglicht. De muizen hebben mijn livrei opgevretten. En als er nu geen fatsoenlijke menschen in de buurt woonden, alle. . . . maar de provincie kan ze nauwelijks bergen. Er is een regiment ingekwartierd in Riblov — moet je de officieren in hun prachtige uniformen door de stad zien loopen! Je raakt er bijna niet op uitgekeken. Iederen Vrijdag wordt er in het kamp gedanst en de militaire kapel speelt dagelijks op het marktplein. . . . Hoort u wat ik zeg, mevrouw? U bent nog jong en knap, met rozen op uw wangen — als u alleen maar wat vertier zoekt. Schoonheid duurt niet voor eeuwig! Over een jaar of tien zoudt u misschien als een kalkoensche kip te midden der officieren willen pronken, maar dan zullen ze geen notitie van u nemen, omdat het te laat is.

POPOVA (vastberaden): Genoeg! Ik wil er niets meer van hooren. Sinds den dood van Nicolai Mihailovitch heeft het leven iedere betekenis voor mij verloren. Ik deed een gelofte, altijd in diepen rouw te blijven gaan en mijn dagen in droefheid en tranen te slijten. . . . Hoor je het? Ja, ik weet wel, dat het geen geheim voor je is, hoe hij mij vaak wreed en onrechtvaardig behandelde, maar ik blijf hem trouw tot in den dood en zal hem toonen, hoe groot en waarachtig mijn liefde was. Daár, in het kille graf, zal hij zien, wat hij tijdens zijn leven versmaad heeft.

LUKA: U moest in plaats van al dat gepraat een wandeling in den tuin gaan maken, of anders Toby en Bles laten inspannen om een bezoek te brengen aan een van uw bureu.

POPOVA: Oh! (Weent).

LUKA: Mevrouw! Mijn lieve meesteres! Wat is er? Zeg het me toch!

POPOVA: Hij hield zoo van Toby! Hij reed altijd op haar naar de Korchagins en de Vlasovs. Wat kon hij toch goed rijden! Hoe gracieus was zijn gestalte, als hij eensklaps uit alle macht de teugels aantrok! Kun je het je nog herinneren, Luka? Toby! Toby! Zeg in den stal dat ze haar een extra portie haver geven.

LUKA: Ja, mevrouw.

(Er wordt luidruchtig gescheld).

POPOVA (bevend): Wat zou dat zijn? Ga zeggen dat ik niemand ontvang!

LUKA: Ja, mevrouw!

(Hij vertrekt).

POPOVA (naar het portret kijkend): Nu pas ondervind je, Nicolai, hoe ik kan liefhebben en vergeven. . . . mijn liefde zal niet eerder sterven,

PERSONEN:

HELENA IVANOVNA POPOVA, jonge weduwe van een landeigenaar.

GREGORY STEPANOVITCH SMIRNOV, een landeigenaar van middelbaren leeftijd.

LUKA, een oude knecht van POPOVA.

dan wanneer mijn arme hart heeft opgehouden te kloppen. (Licht door haar tranen heen). Schaam je je nog niet? Ik ben je goede en deugdzame kleine vrouwtje! Ik heb mezelf opgesloten in dit sombere huis en ben je trouw gebleven tot in het graf, en jij. . . . Schaam je je niet, leelijke jongen? Je verwaarloosde me, kibbelde met me over allerlei onbenuiligheden en liet me soms dagen achtereen aan mijn eigen lot over. . . .

(Luka treedt onthutst binnen.)

LUKA: Het is iemand die u belet vraagt, mevrouw. Hij wil u persoonlijk spreken. . . .

POPOVA: Heb je hem niet verteld, dat ik sinds den dood van mijn man geen vreemden meer ontvang?

LUKA: Mijn eigen woorden, mevrouw, maar hij wou zelfs niet naar me luisteren; hij zegt, dat het een dringende zaak betreft.

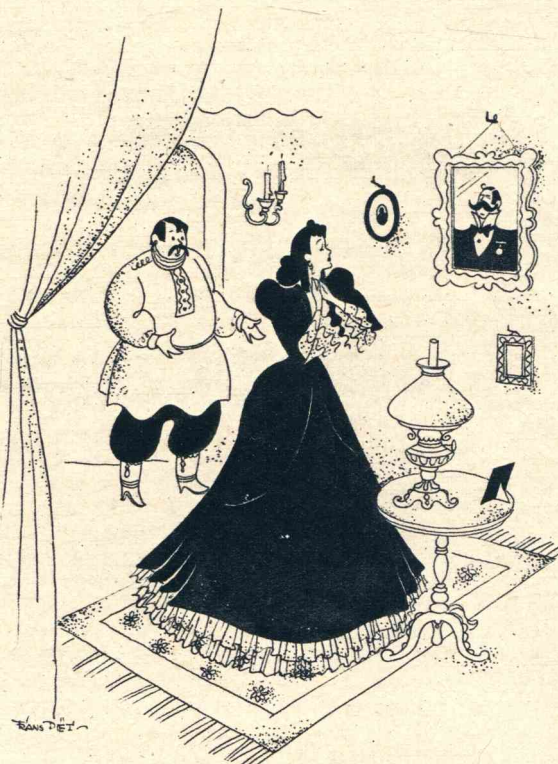
POPOVA: Voor de laatste maal: ik ontvang niet!

LUKA: Dat heb ik hem ook gezegd, maar zoo gemakkelijk kwam ik niet van hem af. Hij begon me uit te schelden en drong me onverwachts opzij. . . . Hij is nu in de eetkamer. . . .

POPOVA (geërgerd): Vooruit dan maar, vraag of hij binnenkomt. . . . Fraaie manieren, moet ik zeggen. (Luka verlaat het vertrek). Wat kunnen sommige menschen me toch irriteren! Wat zou hij van me moeten? Waarom komt hij de rust van mijn huis verstoren? (Zucht). Ik denk er ernstig over, te gaan verhuizen. (Peinzend). Ja, verhuizen. . . .

(Luka treedt binnen met Smirnov).

SMIRNOV (tot Luka): Dwaas die je bent, je raaskalt te veel. . . . Ezel! (Ziet Popova en spreekt haar eerbiedig aan). Mevrouw, mag ik de eer hebben mij aan u voor te stellen — Gregory Stepanovitch Smirnov, landeigenaar en voorheen luitenant bij de artillerie. Het spijt me, dat ik u om een zeer dringende aangelegenheid moet lastig vallen.

POPOVA (vastberaden): Genoeg! Ik wil er niets meer van hooren. Sinds den dood van Nicolai Mihailovitch heeft het leven iedere betekenis voor mij verloren!

POPOVA (hem geen hand gevend): Wat is er van uw dienst?

SMIRNOV: Toen wijlen uw echtgenoot, met wien ik de eer had bevriend te zijn, overleed, was hij mij nog twaalfhonderd roebels schuldig. De noodige bewijzen heb ik meegebracht. Aangezien ik morgen mijn rente betalen moet, zou het mij zeer aangenaam zijn, mevrouw, indien we een en ander vandaag konden regelen.

POPOVA: Twaalfhonderd roebels. . . . En waarvoor was mijn echtgenoot u die schuldig?

SMIRNOV: Hij kocht geregeld haver van me.

POPOVA (zuchtend, tot Luka): Vergeet vooral niet, Toby een extra-portie haver te geven. (Luka gaat heen). Als Nicolai Mihailovitch u bij zijn overlijden dat bedrag schuldig was, kunt u zeker op betaling rekenen, maar u moet me vandaag werkelijk excuseeren, daar ik op het moment niet over voldoende contanten beschik. Overmorgen komt mijn rentmeester uit de stad terug en ik zal hem opdragen, deze zaak direct in het reine te brengen. U moet dus nog even geduld hebben. . . . Bovendien is het vandaag precies zeven maanden geleden, dat mijn man stierf en mijn geestestoestand laat niet toe, dat ik mij met zulke zaken bezig houd. . . .

SMIRNOV: En mijn geestestoestand dwingt mij, een kortstondig eind aan mijn leven te maken, als ik morgen mijn rente niet kan betalen. Mijn schuldeischers dreigen reeds, den deurwaarder beslag te laten leggen op mijn landgoed.

POPOVA: Overmorgen zult ge uw geld hebben.

SMIRNOV: Overmorgen heb ik er niets aan. Vandaag moet ik het hebben.

POPOVA: Het spijt me heusch, dat ik u moet teleurstellen.

SMIRNOV: Ik kan niet tot overmorgen wachten.

POPOVA: U zult wel moeten! Ik heb u immers al gezegd, dat ik geen voldoende geld in huis heb.

SMIRNOV: Mevrouw, laten we er niet langer om heen draaien. Kunt u mij onmiddellijk betalen of niet?

POPOVA: Neen!

SMIRNOV: Hm! Is dat uw laatste woord?

POPOVA: Ja, mijn laatste woord!

SMIRNOV: Uw laatste woord! Absoluut uw laatste?

POPOVA: Absoluut!

SMIRNOV: Dank u voor uw openhartigheid. Ik zal er een aantekening van maken. (Haalt zijn schouders op). En dan eischen de menschen nog van me, dat ik me kalm houd. Gisteren kwam ik een kennis op straat tegen, die me vroeg: „Waarom kijk je toch altijd zoo boos, Gregory Stepanovitch?” Hoe voor den bliksem zou ik niet boos kunnen kijken? Ik zit dringend om geld verlegen. Gistermorgen vroeg ben ik er met paard en wagen op uitgereden en heb mijn schuldenaren stuk voor stuk afgewerkt, maar geen mensch die betalen wou. Daarna heb ik in de een of andere smerige dorps-herberg tusschen de leegte wodka-vaten overnacht. Eindelijk ben ik dan hier, zeventig werst van huis, in de hoop ten minste iets te ontvangen en nu laat uw „geestestoestand” u niet toe, naar mij te luisteren. Het is eenvoudig om dol te worden.

POPOVA: Ik meende u toch duidelijk genoeg gezegd te hebben, dat mijn rentmeester u betalen zal, als hij uit de stad terugkomt.

SMIRNOV: Ik heb me niet laten aandienen bij uw rentmeester, maar bij u! Wat, blijksems, heb ik met uw rentmeester te maken?

POPOVA: U wilt mij wel excuseeren, mijnheer, ik ben niet gewend, zulke taal in mijn salon te hooren! Uw aanwezigheid is mij hinderlijk! (Verlaat haastig het vertrek).

SMIRNOV: Een mooie beweging! „Geestestoestand!! Mijn man stierf zeven maanden geleden!” Moet ik morgen mijn rente betalen of niet? Goed, laten we aannemen dat uw man dood is en dat u gekweld wordt door een „geestestoestand” en nog meer van dien nonsens. . . . En uw rentmeester is naar de stad gegaan, nietwaar? . . . Maar wat gaat mij dat allemaal aan? Denkt u soms, dat ik aan mijn schuldeischers kan ontsnappen in een luchtballon? Of verwacht u van me, dat ik met mijn hoofd tegen

een steenen muur loop? Ik vraag naar Grusdev en hij is niet thuis, Yaroshevitch heeft zichzelf ergens verstopt, ik krijg hooglopende ruzie met Kuritsin en smijt hem bijna uit het venster, Mazurgo heeft iets aan zijn ingewanden en het weeuwte hier beroept zich op haar geestestoestand. Geen van die oplichters wil me betalen! Ik pak ze veel te zacht aan — ze kneden me als stopverf... Was ben ik in hun grijpgierige handen. Ja, te inschikkelijk ben ik. Wachten jullie maar eens! Je zult nog eens zien, wat voor vleesch je in de kuip hebt! Zal ik me nog langer laten afschepen? Nu is het genoeg! Ik blijf hier net zoo lang zitten tot ze me betaald heeft! Alle duivels, wat ben ik woest vandaag, wat ben ik woest! Ik spring bijna uit mijn vel van venijn... Mijn keel is toegesnoerd... Het zweet breekt me aan alle kanten uit. (*Schreeuwt*). Ober, waar zit je? (*Luka verschijnt*).

LUKA: Mijnheer wenscht?

SMIRNOV: Breng me wat water! (*Luka gaat heen*). Wat een smoesje! Iemand zit dringend om geld verlegen en mevrouw weigert hem te betalen, omdat haar stemming haar niet toestaat, zich met geldzaken te bemoeien. Is het niet om het te besterven? Echt vrouwelijke logica... Dit is nu de reden waarom ik er nooit van gehouden heb, met vrouwen te redekavelen. Ik zit net zoo lief op een vaatje buskrui! Brrr... ik heb me veel te veel opgewonden... 't is allemaal de schuld van dat poppengezicht. Geen wonder, dat het al in me begint te zieden, wanneer ik een van die lieflijke wezen-tjes in de verte zie aankomen. Ik ben er beu van... (*Luka treedt binnen met een glas water*).

LUKA: Mevrouw is ziek en kan niemand ontvangen.

SMIRNOV: Er uit! (*Luka verdwijnt haastig*). Ziek en kan niemand ontvangen! Verstoppertje spelen noem ik het! Mijn geld zal ik hebben... Voor mijn part blijft ze een week ziek... ik zal me hier heusch wel amuseeren. Al deed ze er een jaar over om beter te worden, dan kreeg ze me nog niet weg. Ik zal het haar betaald zetten. Als ze me denkt te overbluffen met haar weduwendracht en de kuiltjes in haar wangen, moet ze vroeger opstaan. Ik heb die kuiltjes al lang door! (*Schreeuwt door het venster*). Simeon, span ze uit! Het duurt nog wel even, voordat we naar huis gaan. Ik blijf hier. Zeg in den stal, dat ze den paarden wat haver geven. Stomerik, nu raakt de poot van den rechtschen knol in de teugels verward. Kun je niet beter uit je doppen kijken? Schiet een beetje op! (*Hij keert zich van het venster*). Het ziet er beroerd voor me uit... Ze vertikken het allemaal me te betalen... Ik heb vannacht bijna geen oog dicht gedaan en nu moet ik nota bene nog buigen voor de grillen van een lief snuitje met een „geestestoestand"... Mijn hoofd doet er pijn van! Zou ik wat wodka bestellen?... Waarom ook niet?... (*Roept*). Ober!

(*Luka komt binnen*).

LUKA: Wat is er nu weer?

SMIRNOV: Een glas wodka! En zet er een beetje vaart achter alsjeblieft! (*Luka verdwijnt*). Oef!! (*Gaat zitten en bekijkt zichzelf*). Ik moet zeggen, dat ik er fraai uitzie! Onder het stof, vuile laarzen, ongewassen, ongekamd, een stroohalm op mijn vest... Het lieve kind had me wel voor een struik-roover kunnen verslijten. (*Geapt*). 't Is niet bepaald beleefd, in zoo'n toestand in een damessalon te verschijnen, maar dat kan ik per saldo ook niet helpen! Ik kom hier niet als gast, maar als schuldeischer en speciale costuums voor schuldeischers moeten nog uitgevonden worden...

(*Luka treedt binnen met een glas wodka*).

LUKA: U gaat te ver, meneer!

SMIRNOV (*toornig*): Wat?

LUKA: Ik... niets, meneer... ik wou... SMIRNOV: Weet je wel met wien je spreekt? Je gezicht kun je houden...

LUKA (*terzij*): De duivel in eigen persoon... Wat zal ons nog verder te wachten staan?

(*Hij verdwijnt*).

SMIRNOV: Ik stik bijna van woede! Ik ben zóó woedend, dat ik de heele wereld wel tot moes zou willen malen... 'k Voel me in één woord ellendig... (*Gilt*). Ober... ober...!

(*Popova komt de kamer binnen*).

POPOVA (*met neergeslagen oogen*): Door mijn eenzaamheid ben ik aan het geluid van mannenstemmen niet langer gewend, mijnheer... En aan schreeuwen heb ik een hekel. Ik moet u verzoeken, de rust van mijn huis niet te verstoren.

SMIRNOV: Geef me mijn geld en ik ga onmiddellijk weg!

POPOVA: Ik heb u duidelijk genoeg gezegd, dat ik op het oogenblik geen geld te missen heb. U zult tot overmorgen moeten wachten.

SMIRNOV: En ik heb u duidelijk genoeg gezegd, dat ik niet overmorgen, maar vandaag mijn geld moet hebben. Als u mij vandaag niet betaalt, is het met mij gedaan.

POPOVA: Ik kan het geld toch niet van mijn rug afsnijden? U doet zoo vreemd!

SMIRNOV: U wilt me dus niet betalen, hè?

POPOVA: Ik kan het niet.

SMIRNOV: Dan blijf ik net zoo lang wachten tot ik het krijg. (*Gaat zitten*). U wilt me dus overmorgen betalen? Uitstekend! Dan blijf ik hier tot overmorgen! Ik laat me niet met een kluitje in het riet sturen... (*Springt op*). Nu vraag ik u, moet ik mijn rente morgen betalen of niet? Of dacht u soms, dat ik een poppenkast aan het vertoonen was...?

POPOVA: Schreeuwt u alstublieft niet zoo. U bent hier niet in den stal!

SMIRNOV: Het ziet er beroerd voor me uit... Ze vertikken het allemaal me te betalen...

SMIRNOV: Ik heb het niet over den stal, maar of ik morgen mijn rente betalen moet of niet.

POPOVA: U weet niet hoe u zich tegenover een vrouw gedragen moet.

SMIRNOV: Neen, dat zal ik niet weten!

POPOVA: Neen, dat weet u zeker niet! U bent een brutaal, onopgevoed mensch. U moest u schamen om zoo'n toon tegen mij aan te slaan.

SMIRNOV: O, o, moet je nog peultjes! Hoe wilt u dan, dat ik tegen u spreek? In het Fransch soms? (*Maakt een potsierlijke buiging en lispelt*): Madame, je vous prie... Het doet me een buitengewoon genoegen, dat u mij niet betalen kunt... Ah, pardon!... Ik heb u in uw overpeinzingen gestoord! Mooi weer vandaag, niet? Wat ziet u er lief uit in den rouw! (*Buigt opnieuw*).

POPOVA: Erg goedkoop en ongemanierd.

SMIRNOV (*plagend*): Erg goedkoop en ongemanierd! Ik weet niet, hoe ik mij tegenover een vrouw gedragen moet! Ik heb meer vrouwen in mijn leven gezien dan u mussen, mevrouw! Driemaal heb ik om een vrouw gedueld. Twaalf aanzochten heb ik afgeslagen en negen vrouwen hebben mij een blauwtje laten lopen. Ja! Er is een tijd geweest dat ik mij als een dwaas aanstelde, parfum gebruikte, honigzoete woorden sprak, juweelen droeg en sierlijke buigingen maakte... Ik had intens lief en was soms de wanhoop nabij, ik smachtte bij maneschijn, werd kregel, ontdoide, bevroor... Ik beminde met een onbluschbaar vuur, doldriftig en kende geen maat... Uil die ik ben! Ik klapte als een ekster over emancipatie en rechten der vrouw en verkwistte mijn halve bezit aan allerlei beuzelarijen, maar nu... nu is het uit! U zult me niet beet kunnen nemen. Ik heb er rijkelijk mijn bekomst van! Zwarte oogen, ravenzwarte lokken, karmozijnen

lippen, kuiltjes in de wangen, de maan, zacht gefluister, mingestrel... de heele santekraam kan me gestolen worden, mevrouw! Dit gezelschap uitgezonderd, zijn alle vrouwen, van groot tot klein, onbetrouwbaar, onoprecht, kijfziek, ijverzuchtig, lengenaarsters in hart en nieren, ijdel, onbenullig, haatdragend, onredelijk, en wat dit betreft (*hij tikt met zijn vinger veelbeteekenend op zijn voorhoofd*) — excuseer mijn openhartigheid — heeft een musch nog altijd tien streepjes voor op iedere filosoof in rokken, die u gelieft op te noemen. Moet je een van die poëtische schepseltjes maar eens zien: een droom in satijn, een etherische half-godin... je bent in de opperste zaligheid en peilt verlangend de verborgenheden harer ziel... en wat ontdek je dan? Een doodgewonen krokodil! (*Grijpt den rug van een stoel; de stoel kraakt en breekt*). Maar het walgelijkste van alles is, dat deze krokodil om de een of andere duistere reden zich verbeeldt, aanspraak te mogen maken op zachte gevoelens! Drommels-nog-an-toe, als u ooit een vrouw ontmoet hebt, die nog van iets anders kon houden dan van haar schoothondje, moogt u mij met mijn hoofd naar beneden aan dien spijker ophangen. Kan ze wel iets anders doen dan grienen en snutten als ze iemand liefheeft? Terwijl de man lijdt en offers brengt, speelt het zoete, lieve kindje heel sentimenteel met haar sjaal en tracht hem intusschen nog steviger aan zich vast te knopen! U hebt zelf het ongeluk, een vrouw te zijn, u kent dus het karakter van de vrouw! Zeg me eens eerlijk, hebt u ooit 'n vrouw gezien die oprecht, getrouw en standvastig in de liefde was? Onmogelijk! Alleen misbakels en oude vrouwen zijn getrouw en standvastig. U zult eerder een kat met horens of een witte raaf ontmoeten dan een standvastige vrouw!

POPOVA: Wie is volgens u dan getrouw en standvastig in de liefde? De man soms?

SMIRNOV: Ja, de man!

POPOVA: De man! (*Lacht bitter*). De mannen zijn getrouw en standvastig in de liefde! Wat een idee! (*Spreekt heftig*). Met welk recht zegt u dat? De mannen zijn getrouw en standvastig in de liefde! Nu we het toch over de heeren der schepping hebben, kan ik u gerust zeggen, dat mijn overleden echtgenoot de beste man was, dien ik ooit gekend heb... Ik had hem met hart en ziel lief, zooals alleen maar een jonge en onervaren vrouw kan liefhebben. Ik gaf hem mijn jeugd, mijn geluk, mijn fortuin, ik ademde in hem, ik verafgoodde hem... en hoe heeft hij mijn toewijding beloofd? Weken aan een stuk liet hij mij aan mijn eigen lot over, hij verkwistte mijn geld en spotte met mijn gevoelens... Desondanks had ik hem lief en bleef hem trouw. En nu, terwijl hij toch al zeven maanden geleden gestorven is, kan ik hem nog steeds niet vergeten en toeft hij voortdurend in mijn gedachten. Ik heb mezelf tusschen deze vier muren opgesloten en zal dezen rouw nimmer afleggen...

SMIRNOV (*smalend lachend*): Rouw!... Waar ziet u mij eigenlijk voor aan? Alsof ik niet wist, dat u in dezen zwarten domino rondloopt en uzelf achter deze muren verborgen houdt, omdat het zoo geheimzinnig en poëtisch is! Natuurlijk weet ik het! Ik ken de vrouwen! Wanneer de een of andere opgeschoten knaap of dichter langs uw woning gaat, denkt hij misschien: „Daar woont de geheimzinnige Tamara, die zich uit liefde voor haar gestorven echtgenoot tusschen deze vier muren begraven heeft." We kennen die spelletjes zoo langzamerhand wel!

POPOVA (*losbarstend*): Wat? Hoe durft u?

SMIRNOV: U hebt uzelf levend begraven, maar u hebt niet vergeten met den poederkwast over uw gezicht te strijken.

POPOVA: Hoe durft u zóó tegen mij te spreken?

SMIRNOV: Schreeuw alstublieft niet zoo! Ik ben uw rentmeester niet! Ik ben gewoon, de dingen bij hun naam te noemen. Alleen vrouwen moeten overal doekjes omheen winden. Met schreeuwen bereikt u bij mij niets...

POPOVA: Ik schreeuw niet, maar u schreeuwt! Laat me alleen, alstublieft!

SMIRNOV: Eerst mijn geld en dan ga ik!

POPOVA: U krijgt geen geld van mij!

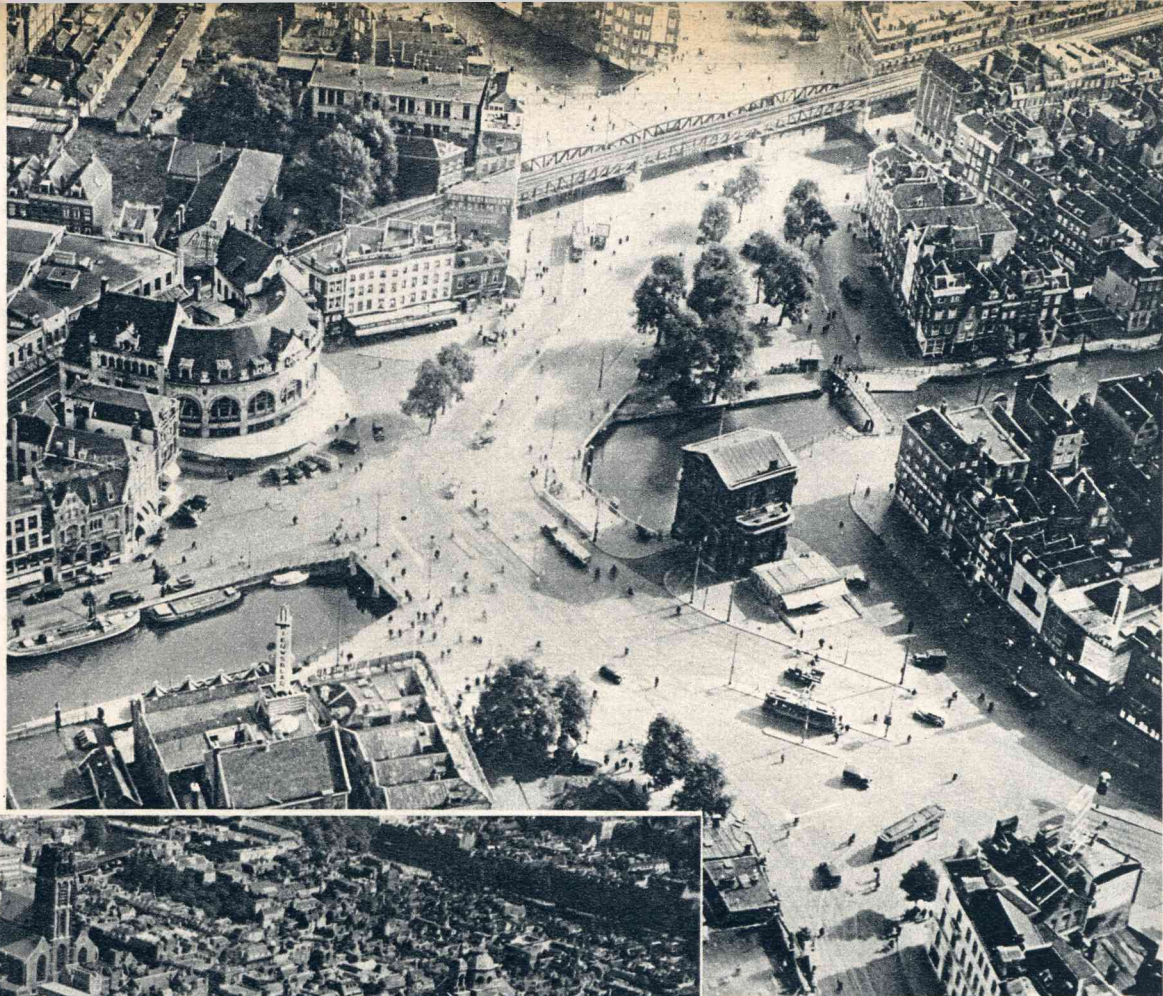
SMIRNOV: Dat zullen we eens zien!

POPOVA: Ik kan u ook dwars zitten als ik wil. Ik betaal u geen rooien cent... Dáár!... En gaat u nu alstublieft heen.

SMIRNOV: Voor zoover ik weet, smaak ik geenszins het genoegen, uw echtgenoot of verloofde te zijn; met scènes bereikt u dus niets. (*Gaat zitten*). De zaak begint me werkelijk te vervelen.

De twee steden, die Generaal Winkelman in zijn toespraak noemde

(Foto's K.L.M.)

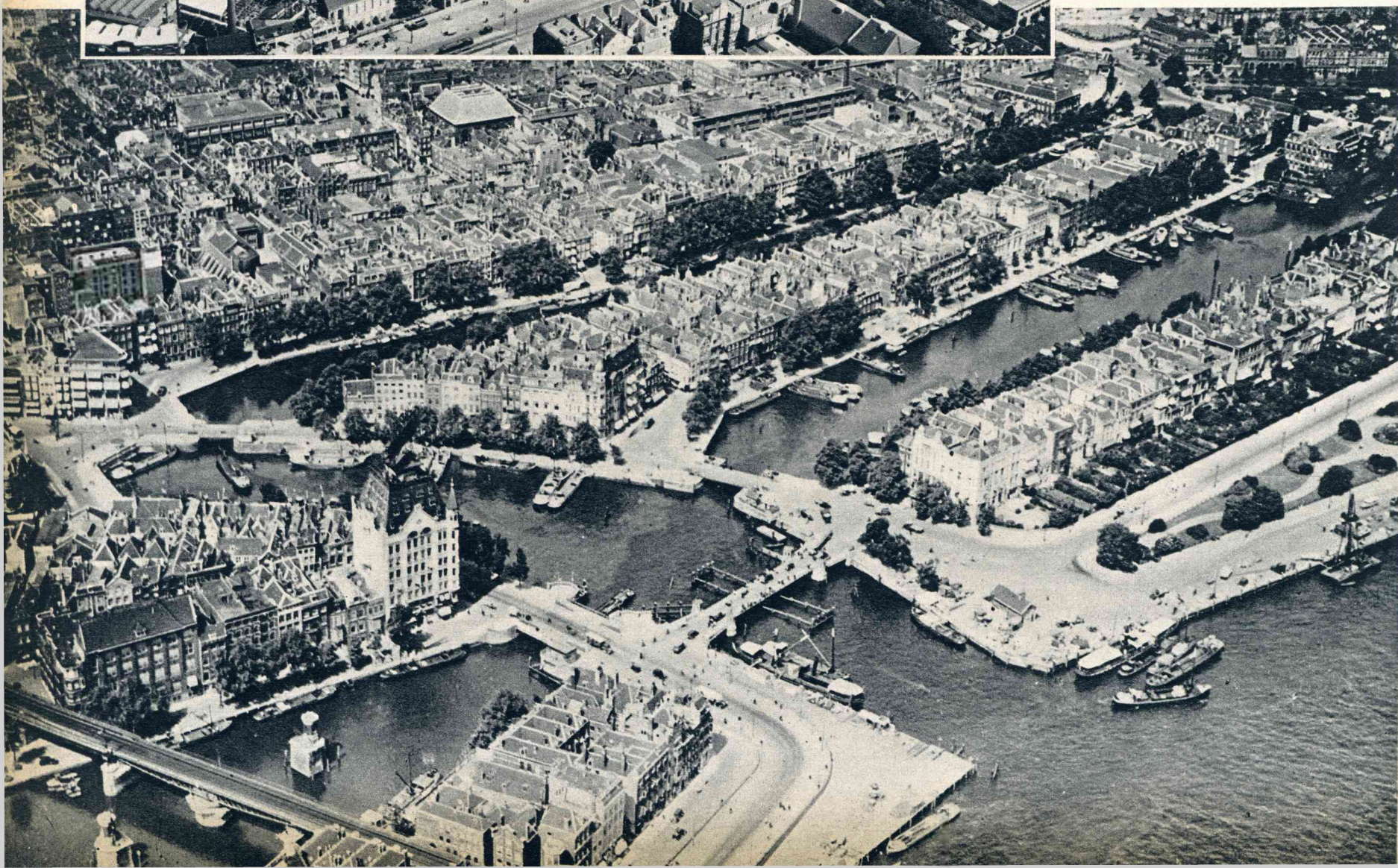
ROTTERDAM : Het Hofplein, het hart der
grootte havenstad.

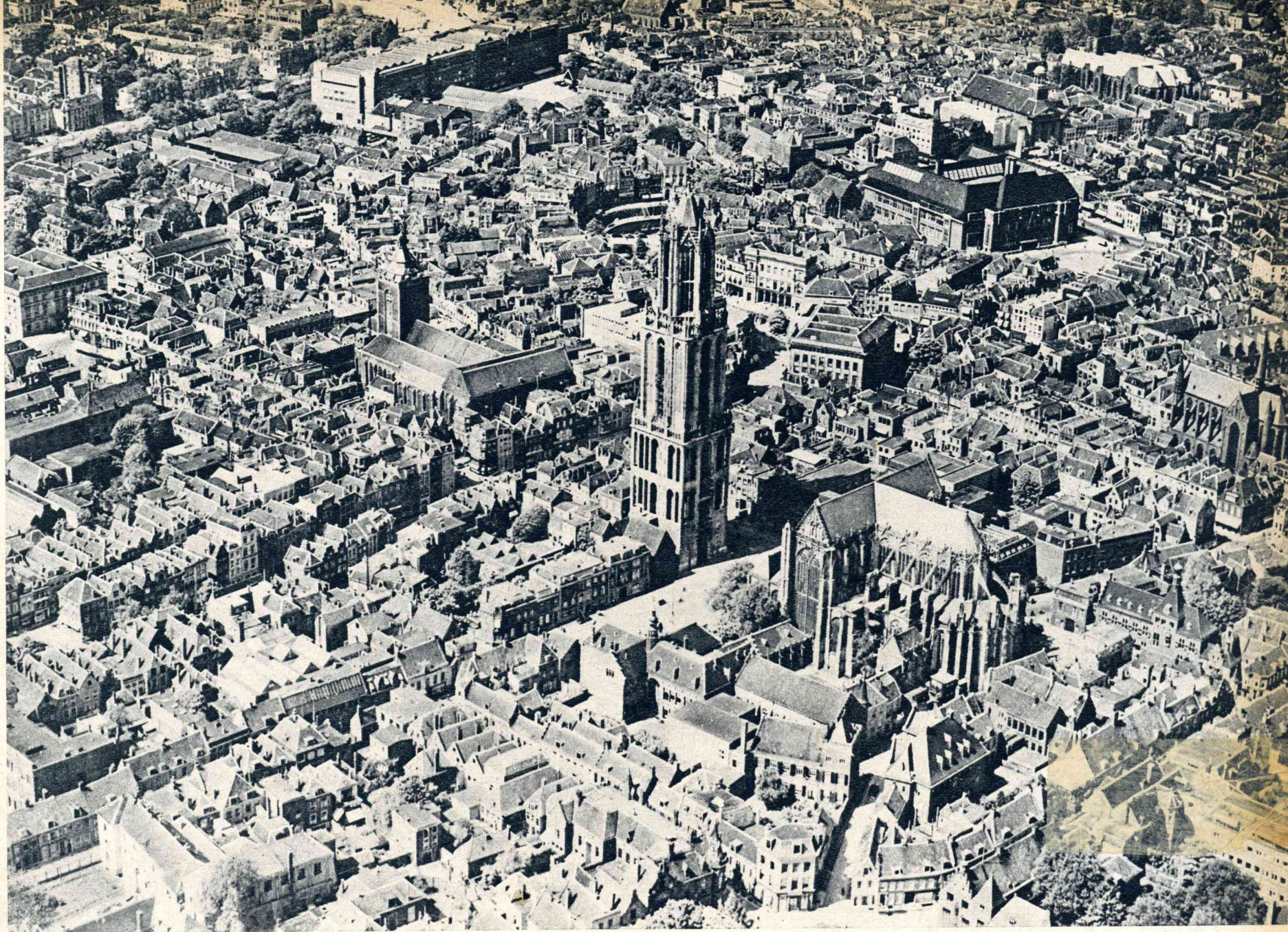

ROTTERDAM : Het raadhuis en het hoofd-
bureau van politie aan den Coolingsingel.

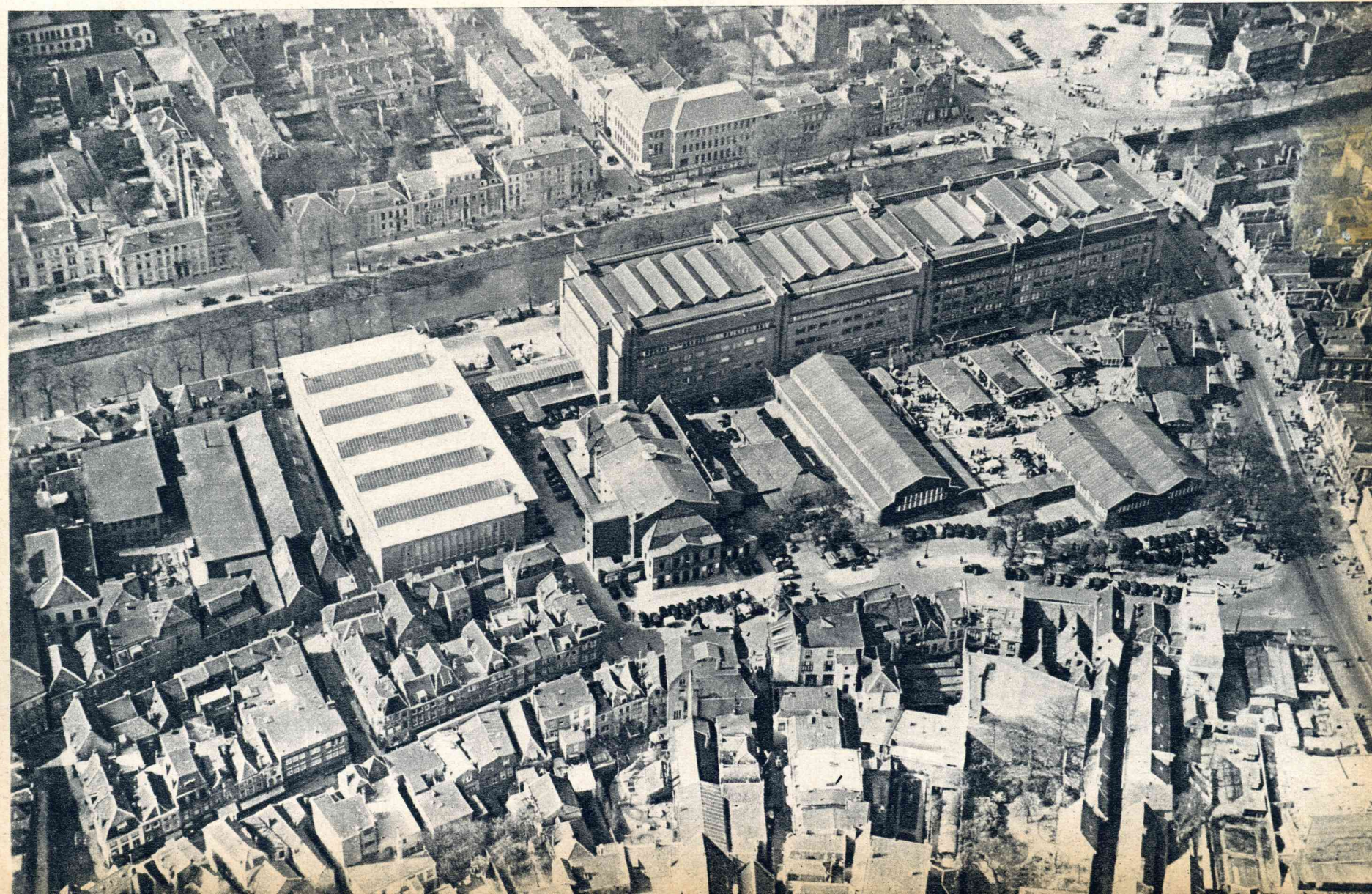
ROTTERDAM : In het havenkwartier, beneden
links het zgn. „Witte Huis“.

UTRECHT: Hoog rijst de Utrechtsche dom uit het hart der stad.

UTRECHT: De Jaarbeursgebouwen.

Landelijke rust

Landelijke rust

DE KNOOP

EEN KORT VERHAAL DOOR JOHN HARRISON

Het was de merkwaardigste belevens van heel mijn politieloopbaan. Nauwelijks had ik dien morgen onder de klok in het plantsoen tegenover het gerechtsgebouw op de bank plaats genomen om even te bekomen van de duffe lucht in de rechtszaal, toen de man, wiens vrijspraak ik een kwartier geleden had aangehoord, naast me kwam zitten. Hij kende mij niet en kon dus niet weten welk 'n belangrijk aandeel ik had gehad in het onderzoek, dat tegen hem geloopt had, zoo min als hij vermoeden kon, dat ik de terechtzitting van dien morgen had bijgewoond.

„Moord met voorbedachten rade,” luidde de beschuldiging, die hij om tien uur door den openbaren aanklager tegen zich had hooren uitspreken. En nu was het kwart over elf en had hij als een vrij man, met een eenstemmig „onschuldig” van de jury, het gerechtsgebouw verlaten.

Natuurlijk zat er een knoop in het geval. In weerwil van die uitspraak was ik op dat oogenblik stellig overtuigd, dat ik naast een moordenaar zat. Waar ik den knoop moest zoeken, wist ik echter niet. De nuchtere feiten wezen alleen John Cordall aan als de schuldige. Maar het alibi, waarmee hij te elfder ure voor den dag was gekomen, logenstrafte die feiten en de jury had dus tot geen andere uitspraak kunnen komen. Ofschoon zij innerlijk sterk getwijfeld moest hebben.

Zoo op het oog maakte de man, die naast mij zat, zeker geen ongunstigen indruk. Hij was keurig gekleed, ietwat fatterig vond ik alleen, hij had een fatsoneelijk voorkomen en zijn spraak en manieren verrieden een zekere beschaving. Maar de schijn is vaak bedrieglijk en de onaandoenlijke kalnte, waarmee John Cordall dien morgen het hoofd had geboden aan de scherpe aanvallen van den openbaren aanklager, leek mij eer een masker toe, dat hij zich met de uiterste zelfbeheersching had aangepast, dan te zijn voortgesproten uit innerlijke gewetensrust.

Thans liet die sfinxachtige onaandoenlijkheid hem echter in den steek. Wij zaten daar alleen en bijna terstond nadat hij gezeten was sprak hij mij aan. Ik was een vreemde voor hem en omdat ik in weerwil van zijn alibi niet in zijn onschuld kon gelooven, was de spontaneïteit, waarmee hij het maandenlange zwijgen verbrak, voor mij een reactie op den dwang, dien hij zich zoo lang had aangedaan om onschuldig te schijnen.

„Was u zoeven ook in de rechtszaal?” begon hij met een glimlachje, terwijl hij zijn gezicht naar mij toe wendde.

Ik had de zitting bijgewoond in de achterste banken, waar hij me niet kon hebben zien zitten. En van het waarom en hoe gaf ik me op dat oogenblik geen rekenschap, maar ik vond het niet noodig hem dat te zeggen.

„Neen, was er iets bijzonders?” vroeg ik onverschillig.

„Weet u dat niet?” hernam hij verbaasd. „De moordzaak op Steven Hollins is vandaag voor geweest...”

„O ja?” hield ik me onwetend. „De moord op Steven Hollins, zegt u? Ik geloof niet, dat ik er mij nog iets van kan herinneren. In de krant sla ik die griezigheden gewoonlijk over. Lang geleden zeker al?”

„Twee maanden pas.” Hij schoot in een hiklachje. „Ik weet niet, of u dat lang noemt, maar de man, die er onschuldig voor gearresteerd is, zal het wel te lang gevonden hebben.”

„Onschuldig, zegt u? Is hij dan vrijgesproken?”

Er was mij op dat oogenblik een denkbeeld

ingevallen, dat mij deed besluiten de comédie verder te spelen. Waar het hart van vol is, loopt de mond van over, zegt een spreekwoord en met die pas gevallen vrijspraak in zijn zak bevond John Cordall zich thans juist in een toestand, om zijn gewone voorzichtigheid uit het oog te verliezen.

Mijn verraste vraag bracht een triomfantelijk lachje op zijn bleek gelaat te voorschijn. „Vrijgesproken? Met vlag en wimpel, meneer. Met alle stemmen van de jury. De politie heeft den verkeerde te pakken gehad. Het zal den echten moordenaar geen plezier doen dat te lezen. Want de politie zal het er zóó wel niet bij laten zitten, geloof ik. En wat denkt u?”

„Ik geloof het ook niet,” stemde ik met hem in. „Die detectives geven zoo'n zaak niet zoo heel gauw op. Hoe zei u ook weer, dat het slachtoffer heette? Steven Hurricane?”

„Steven Hollins,” verbeterde hij. „Hij woonde hier dichtbij, in Hilton. Een oude man, zoowat zestig jaar. Zijn huishoudster vond hem op een morgen stervend aan tafel en een uur later was hij dood. Vier dagen later arresteerde de politie 'n zekeren John Cordall en zij dacht beslist den goeie in handen te hebben. Maar hij was zoo onschuldig als een pasgeboren kind en hij had gelukkig een alibi, dat klomk als een klok. Anders had het er misschien slecht voor hem uitgezien...”

John Cordall lachte en met gefronste wenkbrauwen deed ik, of ik even nadacht. „Wacht eens,” viel ik uit. „was het geen moord uit jaloezie, of zooiets? Ik meen me zooiets te herinneren.”

Mijn list gelukte: John Cordall behoefde slechts weinig aanmoediging, om zijn geschiedenis in geuren en kleuren te verhalen. Toch was hij nog zoo voorzichtig, dat hij over zichzelf sprak als over een vreemde, dien hij niet kende — of misschien ook was het een soort schaamte, die hem ervan weerhield te bekenen, dat hij de man was, die onder verdenking van een zoo ernstige misdaad had gestaan.

„Neen, het was een roofmoord,” antwoordde hij kort. „De zaak zat zóó, volgens den openbaren aanklager. Steven Hollins was een alleenwonende oude man, van wien iedereen wist, dat hij zijn schapjes op het droge had. Hij was erg wantrouwend en bijna niemand had toegang tot zijn woning. Zelfs zijn huishoudster vertrouwde hij niet. Hij scheen te vreezen, dat zij hem 's nachts zou bestelen en daarom verbleef zij alleen op den dag in zijn woning. 's Avonds om acht uur vertrok ze en den anderen morgen om half negen kwam zij terug. En in dien tusschentijd, dus 's nachts, hield hij zijn woning gesloten, alsof het een brandkast was. Er lag een waakhond in het tuintje en op de vensters en deuren zaten méér grendels en sloten dan op de kluisdeur van de Manhattanbank.

Sorry, dat wist iedereen en dat doet er nu verder niet toe. Een ander geval was het met zijn geld. Dat wist niet iedereen. Elke maand kreeg Steven Hollins geld van een lijfrente en dat liep over een bank. Zijn effecten bewaarde hij zelf, maar waar wist niemand. Die lijfrente werd hem elke maand gebracht en de bediende van de bank was de beschuldigde van vanmorgen, John Cordall. Op den laatsten van de maand stuurde de bank hem met een paar honderd dollar naar Hilton en daar bracht hij een geteekende kwitantie voor terug. En dat ging jaren achtereen zoo.

Maar toen werd die moord dan gepleegd. Op een avond, den voorlaatsten van de maand, was de huishoudster op haar gewonen tijd naar huis gegaan. Den anderen morgen belde zij aan, maar zij kreeg geen gehoor. De hond lag nog aan den ketting en blafte tegen haar en er was dus niets, dat op onraad

wees. Maar toen zij nogmaals had gebeld en geen leven in huis hoorde, werd zij ongerust en waarschuwde de politie. Die brak de deur open en toen begrepen ze, waarom Steven Hollins niet had opengedaan. Hij zat half gekleed aan de tafel in de zitkamer, met zijn hoofd op zijn armen. Op den grond lag een klein plasje bloed. Hij bleek door een revolverkogel gewond te zijn in de hartstreek, maar dood was hij nog niet.

Het gelukte een dokter nog hem een beetje bij te brengen en zoo kwam de politie te weten, dat hij bezocht had gehad van een meneer met een zwarten baard, die zich „Craighton van de bank” had genoemd en dat deze hem, toen hij tegenover hem gezeten was, 'n bout portant had neergeschoten. Het was gebeurd om kwart over twaalf en de moordenaar scheen in de meening te hebben verkeerd, dat zijn slachtoffer dood was. Hij had ten minste niet meer naar hem omgekeken en was er tussehen uit gegaan met ongeveer tienduizend dollar aan geld en effecten...”

John Cordall hing het tafereel voor mij op met een kleur en een gloed, die mijn spanning nog deed groeien tijdens zijn verhaal. Ik was een van de eersten geweest, die van den moordaanslag op Steven Hollins op de hoogte was gesteld en ik was óók de man, die het eerst de zitkamer binnendrong, nadat een smid de deur had opengebroken. Ik had Steven Hollins gevonden, zooals de man naast me vertelde: in een stoel voor de tafel, met zijn hoofd op zijn armen en nog heel zwak ademhalend. Tegenover hem aan tafel stond nog een stoel, die een weinig terzijde was geschoven en waarin de moordenaar had gezeten. Het slachtoffer zat met zijn gezicht naar een grooten wandspiegel en met zijn rug naar een ouderwetsch buffet, waarop een even ouderwetsche pendule prijkte — onder een glazen stulp en met veel vergulde tierelantijntjes. Ik zag het interieur en die gestalte aan tafel op dat oogenblik weer even duidelijk voor me als dien morgen en woord voor woord kon ik me nog herinneren, wat de oude man bij stukjes en beetjes had verklaard, voor hij een half uur later voorgoed zijn oogen sloot.

„Om negen uur ging ik naar bed en toen ik wakker schrok van de bel dacht ik, dat ik maar eventjes geslapen had. Ik trok mijn broek aan en liep naar de deur. De hond sloeg niet aan, dus ik dacht wel, dat het een bekende was. Toen ik vroeg wie er was, zei een vreemde stem, dat hij van de bank kwam. Dat vond ik niet zoo vreemd, want ik verwachtte mijn lijfrente en zonder argwaan deed ik open. Het was een meneer met een zwarten baard en hij noemde zich Craighton. Ik ging zitten en hij ging tegenover me zitten en toen ontdekte ik pas, dat het al kwart over twaalf was. Toen vond ik dat bezoek toch wel een beetje vreemd, maar voor ik iets had kunnen zeggen haalde hij plotseling een revolver voor den dag en schoot op me. En wat er toen nog gebeurd is, weet ik niet, want ik viel voorover en dat is alles wat ik me nog kan herinneren...”

Zoo luidde de verklaring, die ik uit den mond van den ongelukkigen ouden man had opgevangen. En op grond van die verklaring was John Cordall gearresteerd...

„En toen, meneer?” moedigde ik mijn verteller aan, toen hij bleef zwijgen. „Hebben ze dien Craighton kunnen vinden?”

John Cordall schudde zijn hoofd. „Neen, ze denken dat die baard maar een vermomming was en de naam, dien hij opgaf, was in elk geval valsche.”

„Maar hoe kwamen ze erbij dien John Cordall te arresteeren?” hernam ik weer.

„Ja, waarom...” keek hij me glimlachend aan. „Het lag zoo'n beetje voor de hand, ziet u, dat hij

er meer van kon weten. De hond had niet aangeslagen en het moest dus een bekende van Steven Hollins zijn. Bovendien iemand, die bekend was met zijn relatie met de bank. Verder bleek dat de geheime bergplaats van den rentenier geplunderd was — een kastje in den muur, bedekt door een schilderij — en John Cordall kon iets weten van die bergplaats. En toen ten slotte uitkwam, dat hij een paar weken geleden aan de bank ontslagen was en sinds den vorigen dag spoorloos was verdwenen, twijfelde de politie er al geen oogenblik meer aan, of hij en niemand anders was de dader. Vijf dagen later werd hij ver hier vandaan, in Quebec, gearresteerd. Maar hij verklaarde van de heele geschiedenis niets te weten en omdat hij werkloos was, kon men dat plotselinge vertrek heel goed verklaren. Sorry, zooals ik reeds zei, hebben ze hem vanmorgen dan ook vrijgesproken."

„Dus ze hebben hem niets kunnen bewijzen?" hield ik het gesprek hardnekkig aan.

John Cordall begon zachtjes te lachen en dat lachje was niet vrij van leedvermaak. „Hém iets bewijzen?" vroeg hij triomfantelijk. „Hij kon zijn onschuld bewijzen. De moordenaar was volgens de eigen verklaring van Steven Hollins om kwart over twaalf in de woning aanwezig en er waren wel twintig onverdachte getuigen, die kwamen verklaren, dat John Cordall van twaalf uur tot kwart vóór een in een automatiek een kwartier daar vandaan had zitten eten. Dat alibi klomk dus als een klok en het bewees zonneklaar zijn onschuld..."

Zóó was het. De feiten wezen John Cordall aan als den schuldige en zijn alibi was in flagrante tegenspraak met de feiten. Een vergelijking van de klok van de automatiek met de pendule van Steven Hollins had alleen de teleurstellende ontdekking opgeleverd, dat zij vrijwel gelijk liepen en ook hierin kon de knoop dus niet zitten. En tóch zat er ergens een knoop; ik was er thans nog stellig van overtuigd dan vóór deze ontmoeting. Het niet te miskennen leedvermaak, dat nu en dan in de stem van John Cordall om een hoekje kwam gluren en zijn triomfantelijke lachje waren een duidelijk compliment aan zijn eigen adres, omdat hij de justitie zoo mooi bij den neus had gehad.

Ik begon eraan te wanhopen, dat John Cordall zich door een onvoorzichtige uitlating bloot zou geven. Alles wat hij had gezegd was dien morgen in den breede voor de groene tafel uitgesponnen en ik had er niet het minste nieuw houvast aan. Maar toch gaf ik mijn pogingen nog niet op.

„En het gestolen geld, is daar nog iets van terecht gekomen?" vroeg ik zoo onschuldig mogelijk.

„Niets," antwoordde hij en weer merkte ik dat voldane glimlachje op. „Ze hebben er lang naar gezocht, maar het is nog altijd niet gevonden."

Het was inderdaad waar: we hadden er lang naar gezocht. In Quebec, in Hilton en op alle plaatsen waar wij maar vermoeden konden, dat de moordenaar zich misschien opgehouden had. Maar alle moeite was vruchteloos geweest; noch van het geld, noch van de effecten hadden wij een spoor kunnen ontdekken.

Tot mijn spijt bespeurde ik, dat ik mijn pogingen om John Cordall tot een onvoorzichtigheid te verleiden op moest geven. Hij maakte aanstalten om heen te gaan. Hij knoopte zijn colbert dicht, trok zijn das recht en haalde een spiegeltje uit zijn zak.

„Kom, ik ga eens opstappen," zei hij halffluid tot zichzelf.

Met een critischen blik nam hij zijn uiterlijk even op. Ik sloeg hem van terzijde gade en terwijl hij links en rechts manoeuvreerde met zijn spiegeltje, overkwam mij plotseling een merkwaardige vergissing. In dat spiegeltje zag ik voor een kort oogenblik de wijzerplaat weerkaatst van de klok, waaronder we gezeten waren, en ik verhaasde me, dat het reeds zoo laat was.

„Wat, al tien over twaalfen?" viel ik onwillekeurig uit. „Ik dacht dat het nog geen twaalf uur was..."

„Tien óver...? Tien vóór twaalfen, bedoelt u," verbeterde John Cordall, met een vluggen blik achter zich. „Ja, als men druk in gesprek is, gaat de tijd gauw..."

Het volgende oogenblik kreeg ik de vreemde gewaarwording, dat mij eindelijk een blinddoek was afgerukt. Ik had den knoop gevonden en hem tegelijk ontward. Het was tien minuten vóór twaalf, maar in het spiegelbeeld van de klok stonden de wijzers op tien óver twaalf. En zóó had ook Steven Hollins zijn

pendule gezien: in spiegelbeeld, vóór de tafel gezeten. Hij had dezelfde vergissing begaan als ik nu. De aanslag was gepleegd om kwart vóór twaalf en nadat hij de geheime bergplaats had geplunderd, had John Cordall zich regelrecht naar de automatiek begeven, om iets te eten. Aan een alibi had hij toen natuurlijk geen oogenblik gedacht. Dit was hem later pas ingevallen, toen de verklaarbare vergissing van Steven Hollins hem duidelijk was geworden.

Ik moest mij geweld aandoen, om mijn zelfbeheersching te bewaren. Het liefst zou ik John Cordall onmiddellijk hebben gearresteerd, maar ik begreep gelukkig, dat mijn theorie misschien wel geloof zou vinden, maar bewijskracht miste. Ik moest geduld oefenen en den moordenaar van nu af aan geen oogenblik van den dag meer onbespied laten.

Een oogenblik later stond John Cordall op. Hij zei me vriendelijk goedendag en verliet het plantsoen. Rustig liet ik hem gaan, maar nog geen halve minuut

later stond ik eveneens op. En van die plek onder de klok begon ik mijn achtervolging.

Het duurde nog zes volle weken, voor wij de voldoening mochten smaken, de polsen van John Cordall voor de tweede maal in de boeien te sluiten. De gerechtigheid achterhaalde hem op een donkeren avond, onder een viaduct, waar hij den buit van zijn roofmoord verborgen had. Hij herkende me met één oogopslag en hij stond als van den donder getroffen, toen ik hem onthulde, waar en hoe ik den knoop had gevonden, die hem den eersten keer gespaard had voor den strop. Ontkennen kon hem nu niet meer baten en een maand later ontving hij wat hem toekwam voor dien laaghartigen moord. Zijn doodvonnis besloot de merkwaardigste belevens van mijn loopbaan — een belevens, waarin ik altijd geneigd ben geweest een ingrijpen te zien van een hoogere gerechtigheid.

POPOVA (woedend): U gaat dus zitten?

SMIRNOV: Er steekt toch geen kwaad in als iemand het zich gemakkelijk maakt?

POPOVA: Ik verzoek u nogmaals, heen te gaan.

SMIRNOV: Eerst mijn geld.... (Terzij) Wat ben ik woest, wat ben ik woest.

POPOVA: Aan zoo'n onbeschaamden rekel als u wensch ik geen woord meer te verspillen. Maak dat u wegkomt! (Wacht ongeduldig). U wilt dus niet gaan? Neen?

SMIRNOV: Neen!

POPOVA: Neen?

SMIRNOV: Neen!

POPOVA: Dan moet u de gevolgen van uw stijfhoofdigheid maar ondervinden. (Ze belt: Luka treedt binnen). Luka, wijs meneer de deur!

LUKA (nadert Smirnov): Mag ik u beleefd verzoeken heen te gaan, meneer. Uw aanwezigheid wordt niet langer gewenscht. Geen drukte alstublieft, want....

SMIRNOV (springt overeind): Wil je wel eens gauw maken dat je wegkomt! Ik duld niet dat er zoo tegen mij gesproken wordt. In mootjes zal ik je hakken!!

LUKA (grijpt naar zijn hart): Verschrikkelijk!... Hij wil me vermoorden!... (valt neer op een stoel). Ik ben ziek.... ik ben ziek.... Ik kan niet meer ademen.

POPOVA: Waar is Dasha? Dasha! (Schreeuwt). Pelageya! Dasha! (Ze belt).

LUKA: O! Ze zijn allemaal uitgegaan om bessen te zoeken! Er is niemand thuis. Ik ben ziek! Water!

POPOVA: Nu zult u toch wel heengaan!

SMIRNOV: Een beetje beleefder kan heusch geen kwaad!

POPOVA (balt haar vuist en stamp met haar voet op den grond): U bent een boerenkinkel! Een ongelikte heer! Een monster!

SMIRNOV: Wat? Wat zegt u daar?

POPOVA: Ik zei, dat u een boerenkinkel en een ongelikte heer was.

SMIRNOV (haast naderend): Mag ik vragen met welk recht u mij beleedigt?

POPOVA: En als ik u beleedig, wat dan nog? Dacht u soms, dat ik bang voor u was?

SMIRNOV: En dacht u, dat u mij zoo maar ongestraft kon beleedigen, omdat u zichzelf voor zoo'n lief, dichterlijk schepseltje houdt? Niets daarvan! Uitvechten zullen we het!

LUKA (jammerend): Hij hakt ons in mootjes....! Moord! Water!

SMIRNOV: Pistolen!

POPOVA: Dacht u soms, dat ik bang voor u was, omdat u zoo'n grooten mond hebt en mij met uw mokers van kniusten bedreigt? Ik neem er geen woord van terug! Ongelikte heer!

SMIRNOV: Uitvechten zullen we het! 't Kan me geen zier schelen, dat u een vrouw bent, ik laat me zelfs niet door den duivel beleedigen! En dat noemt zich een lid van de „zwakke sekse“.... Ha, ha....

POPOVA (tartend): Ongelikte heer! Ongelikte heer!

SMIRNOV: 't Is tijd, dat er eens een eind gemaakt wordt aan het onzinnige vooroordeel, dat alleen maar mannen verantwoord voor hun eerloze daden moeten afleggen. Gelijke rechten willen de vrouwen van tegenwoordig hebben — dan moeten ze de gevolgen ervan ook maar dragen. We zullen het samen uitvechten!

POPOVA: Met pistolen? In orde!

SMIRNOV: Op staanden voet!

POPOVA: Op staanden voet! Mijn man had ergens een koppel pistolen.... Ik zal ze halen! (Gaat heen, maar keert op haar schreden terug). 't Zal me een waar genoegen doen, u een blauwe boon door uw ribben te jagen. Satisfactie zal ik hebben!....

(Verlaat het vertrek).

SMIRNOV: Ik paf haar neer als een piepkuike! Ik ben geen kleine jongen meer of een sentimenteele kwast; ik lap de „zwakke sekse“ aan mijn laars.

LUKA: O, mijn arme, lieve mevrouw.... (Knielt). Heb medelijden met een armen, ouden man en ga heen. Eerst hebt u haar den schrik op het lijf gejaagd en nu wilt u haar op den koop toe nog neerschieten als een dollen hond.

SMIRNOV (geen acht op hem slaand): Ze kan pas van gelijke rechten en emancipatie spreken, als ze het tegen mij durft op te nemen. Hier hebben de seksen gelijke rechten! Ik schiet haar neer uit principe!

Wat een vrouw anders! (Aapt haar na). „Ik zal een blauwe boon door uw ribben jagen! Ongelikte heer!“ Prachtig! Prachtig! Wat een temperament, wat een vuur! Ze kreeg er een kleur van.... Ze heeft mijn uitdaging aanvaard. Sapperloot, 't is de eerste maal van mijn leven dat....

LUKA: Ga toch weg voordat het te laat is, meneer. Bij al wat u lief en zalig is....

SMIRNOV: Ze is een vrouw naar mijn hart! Een, die ik begrijpen kan! Geen lammetjespap, maar vuur, buskruit, dynamiet! 't Spijt me bijna, dat ik haar moet doodschieten.

LUKA (huilt): Ik bid u, meneer.... ga weg....

SMIRNOV: Ze valt geweldig in mijn smaak. Zoo zie je, verrassingen zijn de wereld nog niet uit. Al heeft ze kuiltjes in haar wangen, toch mag ik haar wel! Ik zou er mijn vordering bijna voor laten schieten.... En mijn woede drijft zoowaar voorbij! Een wonderlijke vrouw!

(Popova komt binnen met de pistolen.)

POPOVA: Hier zijn de pistolen.... Voor we aan het vechten slaan, moet u mij alleen nog even zeggen,

SMIRNOV: Als een slaaf lig ik aan uw voeten, en bied u mijn liefde aan....

hoe ik met zoo'n ding moet omspringen. Ik heb nooit eerder een pistool in handen gehad.

LUKA: De hemel zij ons genadig.... ik ga den koetsier en den tuinman te hulp roepen.... Waarom moest deze duivelsche bezoeking over ons huis komen?

(Verlaat het vertrek.)

SMIRNOV (de pistolen onderzoekend): Je hebt verschillende soorten revolvers. Mausers, Brownings.... maar Mortimer-pistolen worden meestal voor duellieren gebruikt. Dit is een prachtkoppel! Ze moeten zeker niet minder dan negentig roebels het stuk gekost hebben.... Neen, zoo moet u een vuurwapen vasthouden.... (Terzij) Haar oogen, haar oogen! Welk een bezieling gaat er van haar uit.

POPOVA: Zóó dan?

SMIRNOV: Zóó is het goed.... Nu spant u den haan en mikt.... Zoo ja.... Het hoofd een beetje achteruit.... Arm goed gestrekt houden.... schitterend! Wanneer het sein gegeven wordt, trekt u met uw vinger aan den haan — en het is gebeurd! De hoofdzaak is, dat u kalm blijft en goed mikt.... En vooral opletten, dat uw arm niet beeft!

POPOVA: Ik heb het nu wel begrepen.... Is het niet wat lastig in de kamer te schieten? Misschien kunnen we beter in den tuin gaan.

SMIRNOV: Mij best!.... Maar ik waarschuw u vooruit, dat ik in de lucht schiet.

POPOVA: Dat zou wat moois zijn! Waarom?

SMIRNOV: Omdat.... omdat.... o, dat is mijn zaak.

POPOVA: Bent u soms bang? Ja? Aha! Neen, mijnheer, zoo gemakkelijk komt u er niet van af. U gaat met mij mee. Ik zal niet eer tevreden zijn, voordat u als schietschijf gediend hebt.... Bent u heusch bang?

SMIRNOV: Ja, ik ben bang.

POPOVA: U zoekt uitvluchtjes. Waarom wilt u niet vechten?

SMIRNOV: Omdat.... omdat.... omdat ik van u houd.

POPOVA (lacht): Hij houdt van mij! Hij beweert warempel, dat ie van mij houdt! (Wijst naar de deur). Wilt u mij voorgaan, alstublieft?

SMIRNOV (laadt zwijsend het pistool, neemt zijn hoed en gaat naar deur. Hier blijft hij staan, terwijl ze elkaar veelbetekenend aankijken. Aarzelend loopt hij dan op haar toe): Luister.... Bent u nog steeds boos op mij? Ik was ook erg verstoord op u.... maar u begrijpt wel, dat.... O, hoe kan ik u precies zeggen, wat me op het hart ligt.... Het feit is, ziet u, dat ik.... (Schreeuwt). Kan ik het soms helpen, dat ik van u houd? (Grijpt den rug van een stoel; de stoel kraakt en breekt). Stomme eend die ik ben.... ik verniel bijna al uw meubilair. Ik houd van u! Hoort u het? Ik.... ik heb u lief!

POPOVA: Ga weg van me.... ik haat u.

SMIRNOV: Bliksems! Wat een vrouw! Iemand zooals zij heb ik van mijn leven nog niet meegemaakt. Ik ben verloren!.... 't Is met mij gedaan.... Ik zit gevangen als een muis in de val.

POPOVA: Blijf staan of ik schiet!

SMIRNOV: Schiet dan maar! U kunt zich niet voorstellen, hoe heerlijk het zal zijn onder die schitterende oogen te sterven, neergeschoten te worden door een revolver, die door dat zachte, lieve handje wordt vastgehouden.... Ik heb mijn bezinning compleet verloren! Denk er nog eens goed over na, mevrouw, want als ik naar buiten ga, zien we elkaar nooit meer terug.... Ik wil uw beslissing terstond weten. Ik ben landeigenaar, bezit een uitstekende reputatie en heb een inkomen van tienduizend roebels per jaar.... Wanneer iemand een geldstuk in de lucht opgooit, schiet ik er tijdens den val een gat in.... Een prachtige stoeterij heb ik ook nog.... Wilt u met mij trouwen?

POPOVA (schreeuwt): Naar buiten gaan we, zeg ik....

SMIRNOV: Ik weet niet meer wat ik doe. Ik gedraag me als een jongen van achttien jaar en stel me aan als een dwaas. (Pakt haar hand; ze gilt van pijn). Ik bemijn je! (Knielt). Ik heb je lief zooals ik nog nooit liefgehad heb! Twaalf vrouwen heb ik geweigerd, negen anderen wilden niets van mij weten, maar geen harer heb ik met zooveel harts-tocht bemind als ik u bemijn.... Ik ben geen sikkepit meer waard — ik smelt weg als was! Als een slaaf lig ik aan uw voeten en bied u mijn liefde aan.... Schandelijk! Schandelijk!.... Ik ben in geen vijf jaar verliefd geweest.... ik had de vrouwen plechtig afgezworen.... en nu ben ik plotseling voor een lief gezichtje en een paar schitterende oogen bezweken.... Ik bied u mijn hand aan.... Ja of neen? U wilt dus niets van mij weten?.... 't Spijt me!....

(Staat op en loopt vlug naar de deur).

POPOVA: Wacht!

SMIRNOV: (blijft staan): Wel?

POPOVA: Niets! Ga maar weg.... Neen, wacht.... Neen ga toch maar weg.... Ga maar weg! Ik haat u! Of neen.... wacht nog even!.... Als u eens wist, hoe boos of ik was!.... Mijn hart bonst ervan! (Gooit haar revolver op de tafel). Mijn vingers zijn stijf geworden van het nare ding.... (Scheurt haar zakdoek in tweeën in een vlaag van woede). Waar wacht u eigenlijk op? Ga heen....

SMIRNOV: Vaarwel dan!

POPOVA: Ja, ja.... ga gerust maar weg!.... (Gilt). Waar gaat u naar toe? Wacht.... Neen, ga toch maar.... Ik ben woedend op u, hoort u het? Neen, kom niet bij me, kom niet bij me.

SMIRNOV (nadert haar): Ik ben woedend op mezelf! Ik heb het te pakken als een verliefde student en ben voor u zelfs op mijn knieën gaan liggen! (Ruwt). Ik bemijn u! Waarom ben ik zoo dom, verliefd op u te raken? Morgen moet ik mijn rente betalen.... 't is maaitijd.... en ik maak u hier het hof.... (Neemt haar in zijn armen). Ik zal het mezelf nooit vergeven!

POPOVA: Ga van me vandaan! Laat me los.... ik haat u! Vechten wil ik.

(Een lange kus. Luka komt binnen met een bijl, de tuinman met een hark, de koetsier met een hooivork, verklui met stokken).

LUKA (ziet hen elkaar kussen): Goeie genade!

POPOVA (met neergeslagen oogen): Luka, ga in den stal zeggen, dat Toby vandaag geen extra-portie haver krijgt!

DE DUITSCHE BEZETTING

De Duitse consul Eckert (x) en inspecteur Stoot in gesprek met generaal-luitenant von Tiedemann.

Foto links: Generaal-luitenant von Tiedemann, een der meest bekende legeraanvoerders uit den Duitschen veldtocht in Polen, de commandant van de divisie, die Noord-Holland het eerst binnentrok.

Foto rechts: De leider der Duitse kolonie te Amsterdam, de heer Walter Paustian, en majoor Brueckner, de stadscommandant der Duitse troepen te Amsterdam.

Generaal-luitenant von Tiedemann wordt aan de grens van Amsterdam begroet door wethouder Kropman en inspecteur Stoot van de Amsterdamsche politie.

De Duitsche troepen arriveeren aan het Amsterdamsche stadhuis.

De commandant van de Duitsche bezettingstroepen verlaat met zijn staf het Amsterdamsche stadhuis.

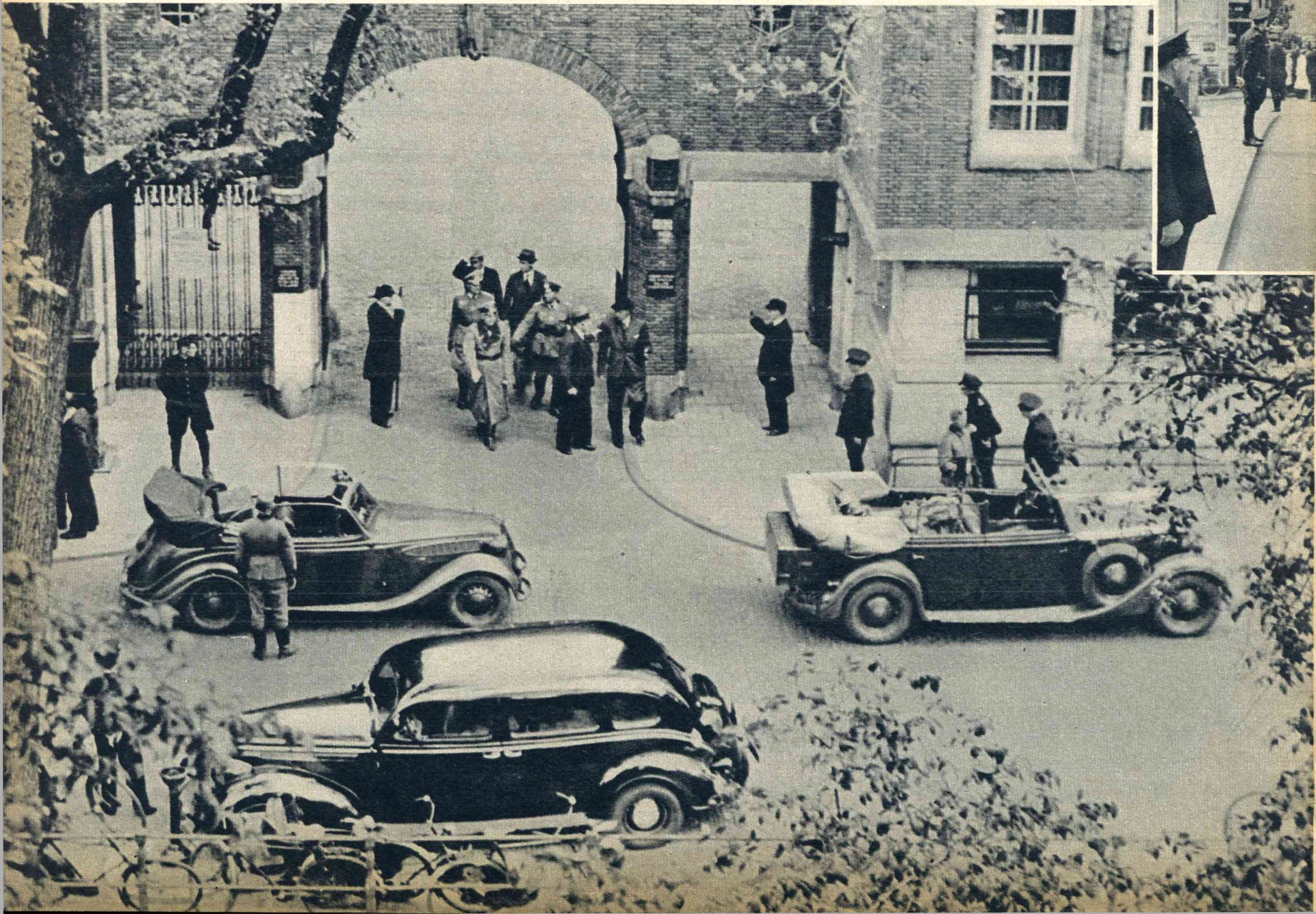

Den stadscommandant Brueckner werd ten stadhuiuze een kaart van Amsterdam aangeboden.

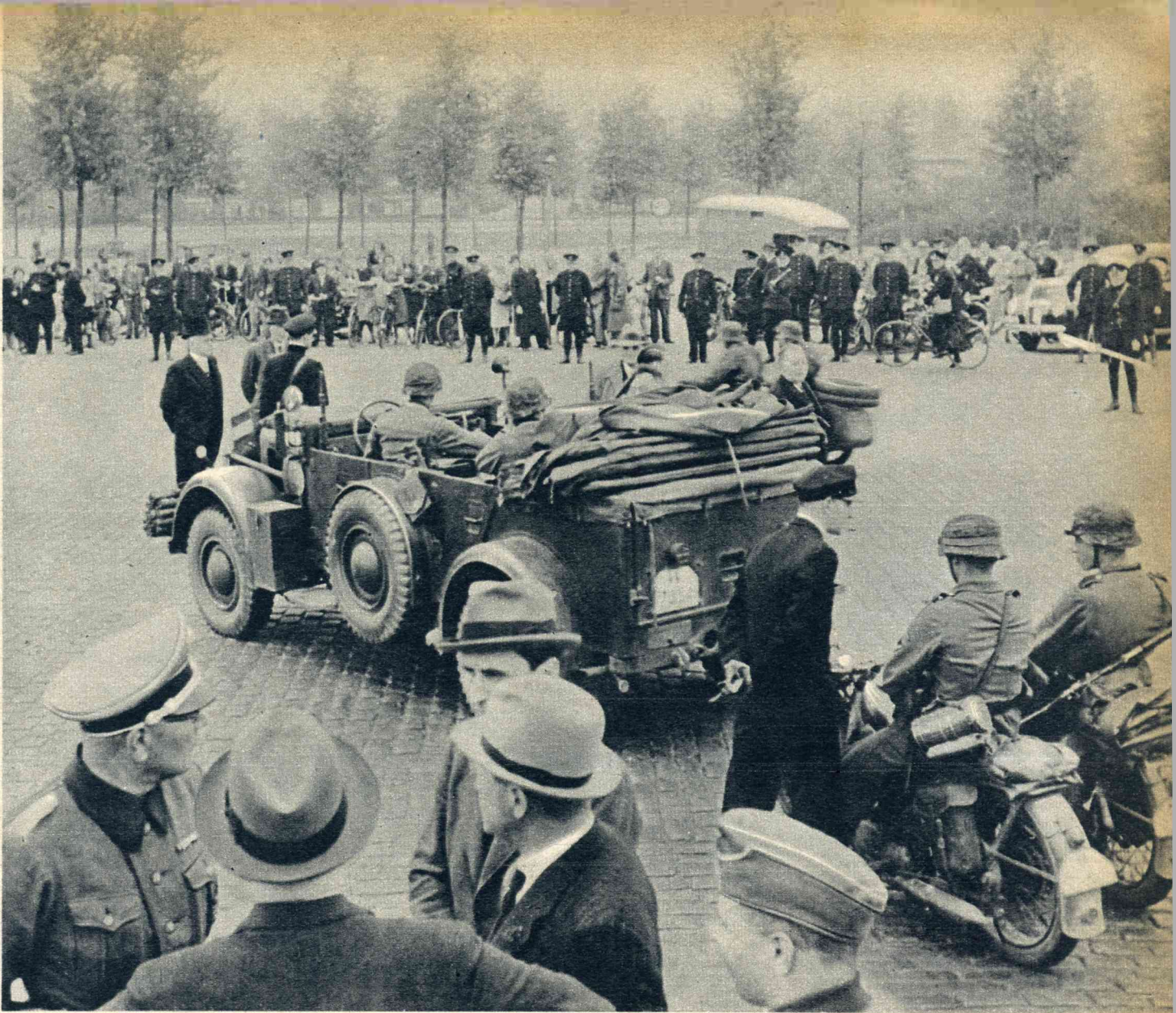
De Duitsche troepen trekken op den achtergrond.

Belangstelling voor een Duitsche auto van het Duitsche leger.

Den stadscommandant Brueckner werd ten stadhuize een plattegrond van Amsterdam aangeboden.

Duitsche troepen trekken Amsterdam binnen. Foto genomen aan de grens van de hoofdstad.

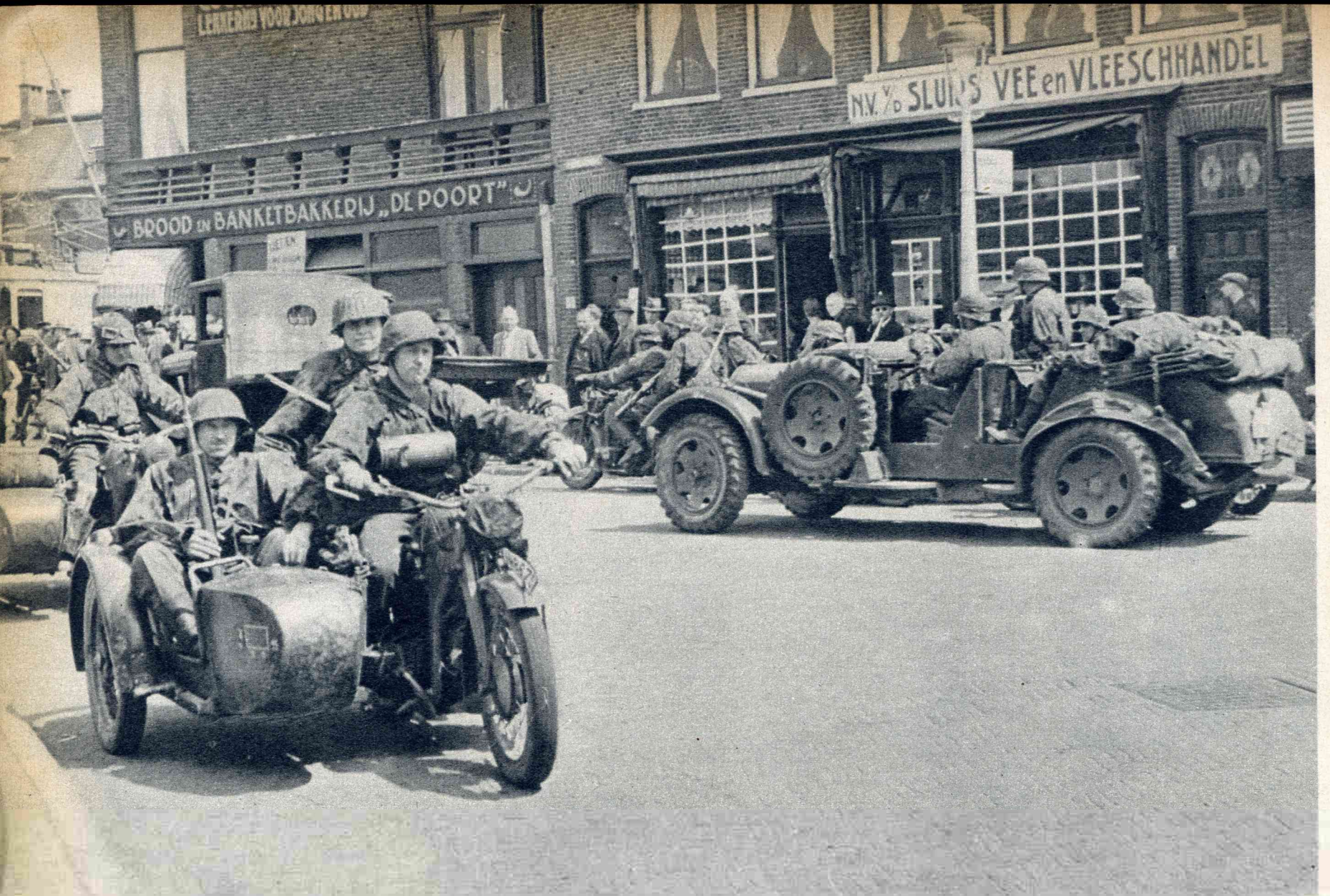

De Duitsche troepen trekken door de Damstraat te Amsterdam. Op den achtergrond het Paleis op den Dam.

Belangstelling voor een Duitschen pantserwagen tijdens den intocht van het Duitsche bezettingsleger te Amsterdam.

De A.V.R.O.-studio te Hilversum wordt door Duitsche troepen bezet.

Manschappern van het Duitsche bezettingsleger in de straten van Haarlem.

Duitsche troepen trekken voorbij de Amsterdamsche Poort te Haarlem.

Een Haarlemsch politie-agent in gesprek met een Duitschen militair.

Een roeiwedstrijd tusschen boschnegers in Suriname, het uitgestrekte Nederlandsche gebied op het vasteland van Zuid-Amerika.

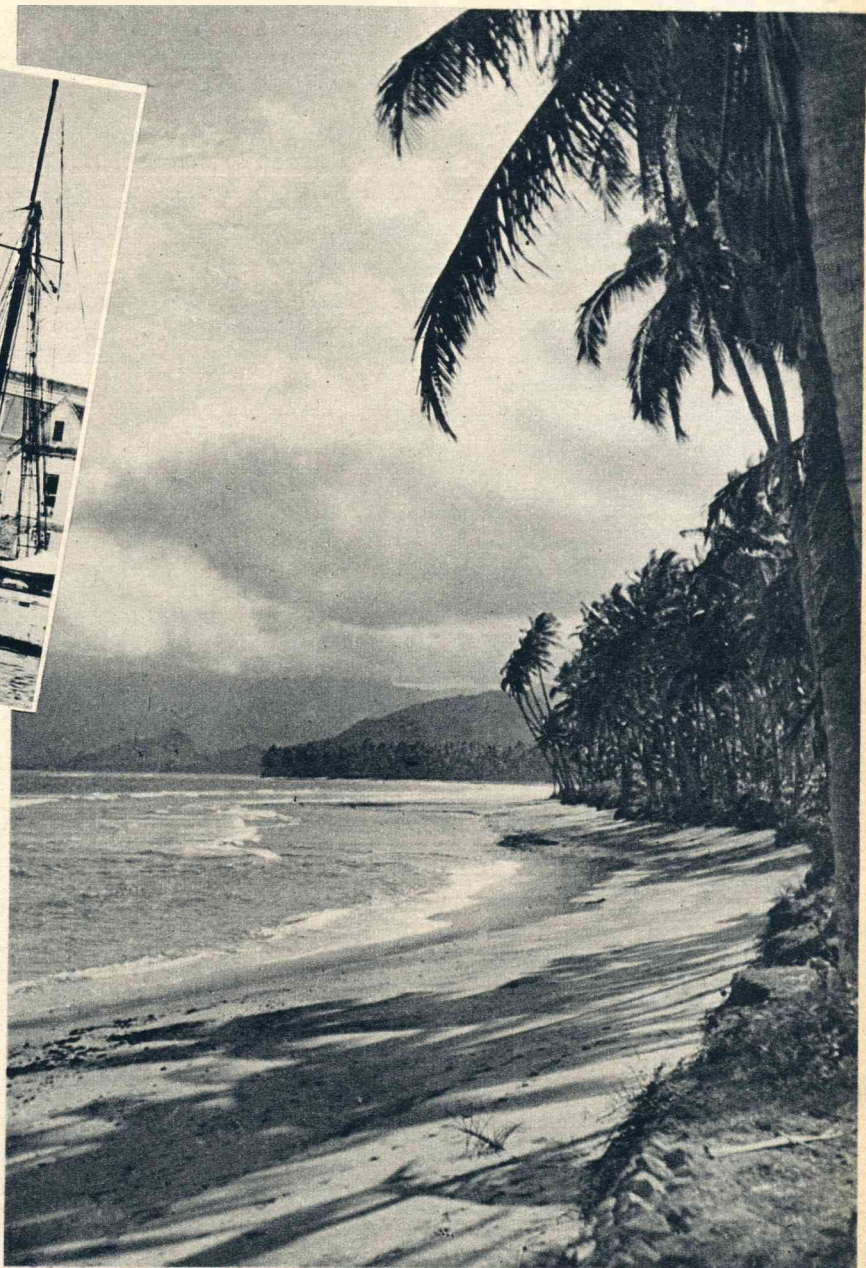
Onze Overzeesche Gebiedsdeelen

De haven van Willemstad, de belangrijkste plaats op onze eilanden in West-Indië.

Het blanke paleis van den gouverneur-generaal van Nederlandsch-Oost-Indië in 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.

Zonsondergang aan het strand op Bali, wellicht het schoonste eiland in onzen Oost-Indischen archipel.

MEDEDEELING.

Bij het ter perse gaan van dit nummer waren nog geen foto's van de gebeurtenissen der laatste dagen beschikbaar. Hiermede is verklaard, dat onze actueele bladzijden in deze aflevering ontbreken.

REDACTIE PANORAMA.

Schelpenvisschers aan het strand.

GOD BESCHERME ONS MOOI EN DIERBAAR VADERLAND

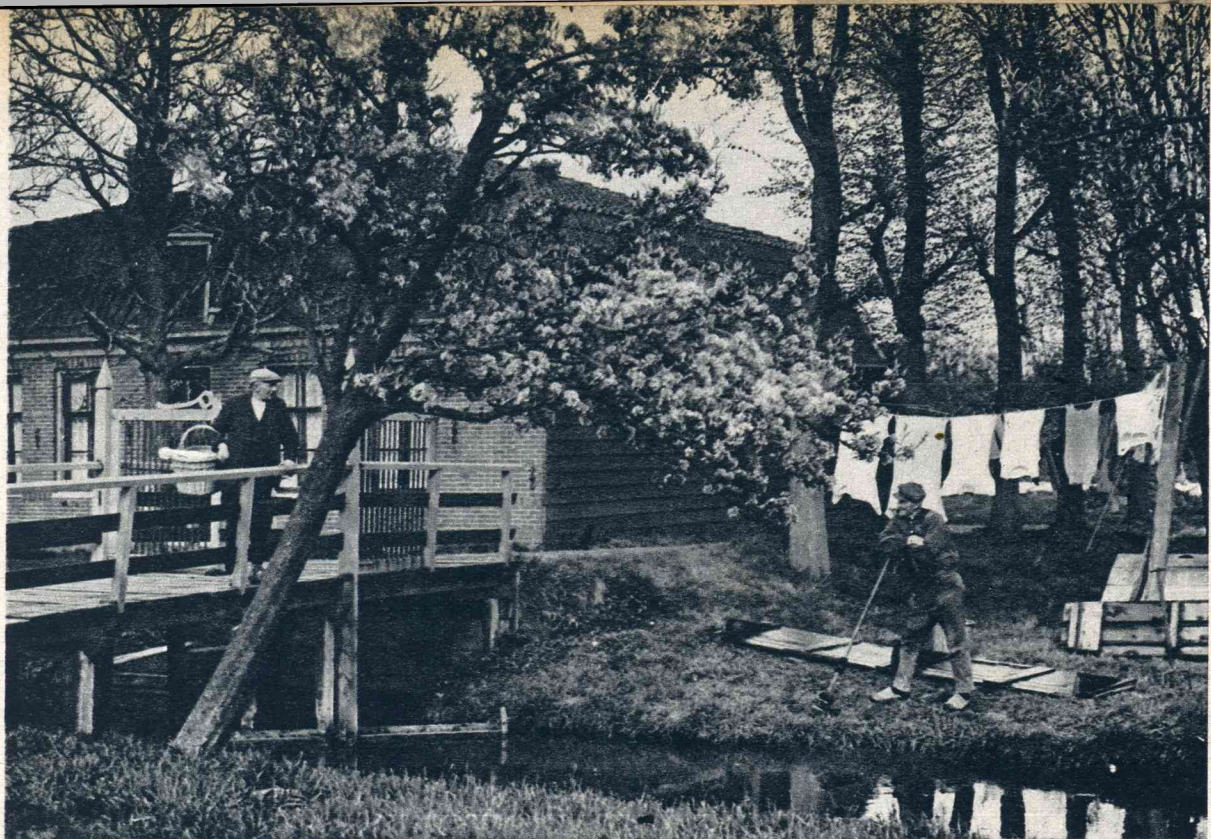

Bij een watermolen in het Geuldal.

Stuifduinen bij Oostvoorne.

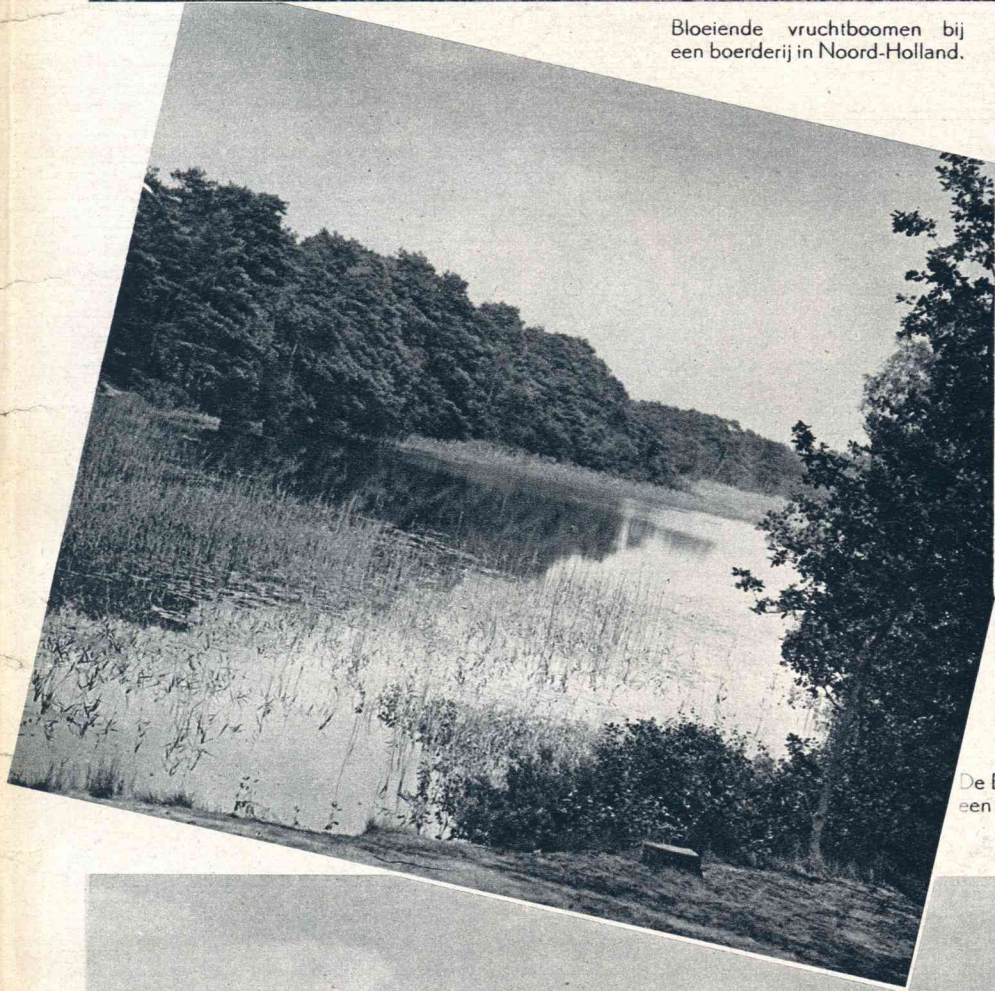
Boschpad
op de Veluwe.

Bloeiende vruchtboomen bij een boerderij in Noord-Holland.

De Friesche meren.

De Brabantsche vennen, een plekje bij Oisterwijk.

Het Hollandsche polderland — molens langs de vaarten en zeilende tjalken, die hun tocht vervolgen tusschen wuivend riet.

ZWAAR IS ONTEGENZEGLIJK DE
TAAK, welke thans rust op de bewind-
voerders der overzeesche gedeelten
van het Rijk.

Foto rechts: de gouverneur-generaal van
Nederlandsch Oost-Indië, jhr. mr. A. W.
L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer.

De gouverneur van Curaçao,
G. J. J. Wouters.

De gouverneur van Suriname,
prof. dr. J. C. Kielstra.

